

شیوه‌های بانکداری پایدار برای بهبود عملکرد صنعت بانکداری - بررسی

ادبیات تا چارچوب مفهومی

رضا مزرعه فراهانی

دانشجوی دکتری مدیریت صنعتی مالی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران

مریم اوشک سرایی

استادیار، گروه مدیریت صنعتی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران

غلامرضا محفوظی^۱

استادیار، گروه اقتصاد حسابداری، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

محمد طالقانی

دانشیار، گروه مدیریت صنعتی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۰۹؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۲/۱۵)

صنعت بانکداری در حال حاضر به دلیل نقش واسطه‌ای منحصر به فرد برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار، دارای اهمیت زیادی است. این مقاله، با مروری بر مطالعات پیشین در زمینه بانکداری پایدار، با هدف بررسی شیوه‌های بانکداری پایدار برای بهبود عملکرد صنعت بانکداری انجام شده است. روش پژوهش، بر مبنای مرور نیمه‌سیستماتیک است. جامعه‌ی آماری مقالات پژوهشی حوزه‌ی بانکداری پایدار است که توسط استراتژی جستجوی ساخته شده در بازه‌ی زمانی ۱۹۹۵ تا سال ۲۰۲۱ در پایگاه‌های علمی یافت شده است. در ابتدا تعداد ۱۰۰۴ مقاله در مورد بانکداری پایدار یا سبز شناسایی گردید و در نهایت با تمرکز بر بانکداری پایدار، عملکرد و بر اساس معیارهای ورود و خروج ۲۵ مقاله برای این مطالعه انتخاب شدند. پس از مرور ادبیات، به یک چارچوب مفهومی در زمینه‌ی بانکداری پایدار و بهبود عملکرد صنعت بانکداری دست یافتیم. بر اساس مدل مفهومی ارائه شده می‌توان گفت که بانکداری پایدار باید در راستای افزایش مسئولیت‌پذیری اجتماعی عمل کند تا بتواند منجر به بهبود عملکرد صنعت بانکداری شود. شیوه‌های بانکداری پایدار در این مطالعه توسط پایداری اجتماعی، پایداری زیست‌محیطی و ملاحظات اخلاقی تعریف گردید. لذا در تمامی کشورها لازم است شیوه‌های بانکداری پایدار به نحوی پیاده‌سازی شود که اثرات زیست‌محیطی، اثرات اجتماعی را مطابق با بانکداری سبز، و حداکثرسازی سود را مطابق با بانکداری سنتی به طور هم‌زمان در نظر بگیرد. در صورتی که این اقدامات همراه با مسئولیت‌پذیری اجتماعی باشد، سودآوری و کارایی نیز افزایش یافته و از هزینه‌ها کاسته خواهد شد؛ در نهایت بهبود عملکرد صنعت بانکداری نیز در گرو این سه عامل است.

واژه‌های کلیدی: صنعت بانکداری، بانکداری پایدار، بانکداری سبز، بهبود عملکرد.

^۱ gholamrezamahfoozi@yahoo.com

مقدمه

جهانی شدن و افزایش رقابت در بازار باعث شده است تا مؤسسات مالی به نوآوری در عملیات توجه نموده و برای دستیابی به امتیاز رقابتی پایدار تلاش نمایند. از این رو رقابت مؤسسات بانکی بر اساس خدمات نوینی است که ارائه می‌کنند و توجه به محصولات بانکی در رده‌های بعد از خدمات قرار دارد؛ زیرا تشخیص بین یک سری از محصولات برندهای رقیب، سخت، زمان‌بر و پیچیده است. به همین دلیل زنجیره‌ی خدمات ارائه شده توسط بانکها و مؤسسات مالی است که ارزش واقعی آن سازمان را ارائه می‌کند [27]. در واقع ساختار مالکیت بانکها و نقش بنیادی آنها در اقتصاد ملی، یک متغیر حیاتی در فرآیند توسعه مالی و اقتصادی است. [5] نوآوری در ارائه خدمات باعث می‌شود تا منابع مشهود و نامشهود برای ارائه خدمات اساسی به مشتری درگیر کار شوند [24]. براستی برای بهبود عملکرد در صنعت بانکداری، باید تغییرات بنیادین مبتنی بر نوآوری در محصولات، فرآیندهای خدمت‌رسانی و مدل‌های کسب و کار بوجود آید [22]. لازمی دستیابی به این تغییرات و تضمین جایگاه مؤسسات مالی و اعتباری، پایداری است و پایداری تنها راه بانکها برای تضمین یک جایگاه ایده‌آل به شمار می‌رود [23]. مسئولیت پذیری اجتماعی به یکی از فعالیتهای اصلی سازمان تبدیل و در تمام بنگاهها از جمله در صنعت بانکداری نیز مورد استقبال قرار گرفته است. [4]

از سوی دیگر با توجه به تغییرات اقلیمی، کمبود منابع طبیعی و عدم توجه کافی به مسائل اجتماعی موضوع پایداری بیش از گذشته مورد توجه واقع شده است و بانکها تلاش می‌کنند تا مسائل مربوط به توسعه پایدار را نیز در قالب فعالیتهای خود در نظر گیرند [3].

با توجه به این مسئله، سازمانها به اصلاح استراتژی‌ها و اقدامات خود با رویکرد اطمینان از حفاظت منابع طبیعی و محیط زیست می‌پردازند و بر این اساس سازمان‌های مالی و به ویژه بانکها نیز از این قاعده مستثنی نیستند و با تغییر در رویکردهای خود به ویژه در حوزه‌ی بانکداری نوین، می‌توانند نقش مهمی در ترویج توسعه پایدار برای حفظ محیط زیست ایفا نمایند [1]. بنابراین صنعت بانکداری به دلیل نقش واسطه‌ای منحصر به فرد برای دستیابی به توسعه پایدار در جهت دستیابی به اهداف پایدار، دارای اهمیت زیادی است [7]، [10]، [56]، [63]. همانطور که مشاهده می‌شود در چند سال اخیر، مفهوم بانکداری سبز و بانکداری پایدار یکی از مهم‌ترین پارادایم‌های نوین در حوزه مالی بوده که دربرگیرنده‌ی حوزه‌ی گسترده‌ای از موضوعات پایداری مربوط به بانکها و مؤسسات مالی است [65]. با توجه به این موضوع، بانکها به طور گسترده‌ای به ایجاد و اجرای استراتژی‌های مربوط به مسائل زیست‌محیطی علاقمند بوده و توانایی خود را توسعه می‌دهند [66].

به عنوان مثال، بانکداری پایدار (SB)¹، با ارائه منابع مالی به پروژه‌های سبز و مدیریت و توزیع بودجه سرمایه‌گذاری با مسئولیت پایدار² (SRI) به تأمین بودجه در جهت دستیابی به اهداف توسعه پایدار

¹ Sustainable banking

² Sustainable Responsibility Investment

(SDG) کمک می‌کند. در سال‌های اخیر، چندین شوک خارجی بر ستون‌های مدل کسب و کار صنعت بانکداری تأثیر زیادی گذاشته است، مانند بحران مالی سال ۲۰۰۸ [32]، [40]، چهارمین انقلاب صنعتی و شیوع بیماری کووید-۱۹ [8]، [46]. تمامی این شوک‌ها و بحران‌ها باعث تحول دیجیتال و پایدار صنعت بانکداری می‌شود [23]. در این میان عوامل بسیار زیادی وجود دارد که بر ایجاد بانکداری پایدار و بانکداری سبز تأثیرگذار است، که می‌توان این عوامل را در سه دسته‌ی کلی عوامل داخلی سبز^۲، عوامل خارجی سبز^۳ و فرآیند سبز^۴ قرار داد [66]. عوامل داخلی سبز شامل زیرساخت‌های بانکی است که بعضی از آن‌ها به تمایز و برخی نیز به کاهش هزینه‌ها مربوط است. این عوامل شامل ساختمان سبز و کاهش مصرف کاغذ و افزایش استفاده از سیستم‌های اطلاعاتی است. عوامل خارجی سبز در واقع ترکیبی از محصولات و خدمات در راستای رفع نیازهای مشتریان است و شامل حساب در دسترس ۲۴ ساعته، انتقال وجه به صورت غیرحضوری و خدمات همراه بانک است. دیگر عامل فرآیند سبز است که دربرگیرنده‌ی راه‌های ارائه خدمات سبز بانکی با کاهش هزینه و ایجاد تمایز می‌باشد [65].

سازمان‌ها با ظهور فناوری‌های نوین باید به سمت مدل‌های کسب و کار جدید حرکت کنند؛ زیرا این قابلیت نه تنها یک مزیت رقابتی مهم و یک اهرم کلیدی برای بهبود عملکرد پایدار سازمان‌ها به شمار می‌رود، بلکه مزایای بیشتری را نیز برای مشتریان و جامعه ایجاد می‌کند [۲]. فعالیت‌های پایدار در بانک‌ها از دهه ۱۹۸۰ در ابتدا با مدیریت محیط زیستی فرآیندهای داخلی بانک‌ها مانند صرفه‌جویی در مصرف انرژی و کاهش آلودگی آغاز شد. سپس تأمین مالی پایدار طرحها و مدیریت دارایی‌ها نیز به آن‌ها اضافه شد. به این جهت پایدار در صنعت بانکداری به عنوان موضوع مهمی مطرح شد [۳].

پایداری^۵ را می‌توان به عنوان رویکردی توصیف کرد که مربوط به کاهش استفاده از منابع طبیعی با تمرکز جدی بر محیط بیوفیزیکی زمین است. برخلاف حفاظت از محیط زیست، پایداری بیشتر در پی کشف تعادل بین استفاده از منابع طبیعی برای حمایت از رشد اقتصادی است و اینکه تا چه حد می‌توان این منابع را بدون آسیب زدن به زمین برداشت نمود [38]. یکی از مفروضات متداول پایداری این است که به دلیل انقضای منابع، نمی‌توان از منابع برای همیشه استفاده کرد، از این رو بهره‌برداری از منابع، تداوم زندگی را تهدید می‌کند. به عنوان نمونه، استفاده و کاهش منابع آب تأثیر زیادی بر سلامت جمعیت، حیوانات و گیاهان خواهد گذاشت. علاوه بر این، ایده‌ی پایداری غالباً این است که با تمرکز بر روی فرآیندهای پویا و بلندمدت، باعث ایجاد تحرک و پویایی شود. از این رو باید به این نکته توجه نمود که روش‌های قدیمی تفکر، با توجه به مشکلات زیست‌محیطی اکنون به روش‌های جدیدی احتیاج دارد. علاوه

¹ Sustainable Development Goals

² Green Indoor

³ Green Outdoor

⁴ Green Procedure

⁵ Sustainable

بر این برای دستیابی به اهداف بشردوستانه و آرمان‌ها با مسئولیت‌پذیری، باید اهمیت همکاری و هماهنگی بین‌المللی برقرار شود. علاوه بر این اتمام سریع منابع زمینی و همچنین تخریب محیط زیست بر توسعه‌ی اجتماعی و اقتصادی تأثیرات بسیاری می‌گذارد. در نتیجه، توسعه‌ی پایدار نیاز به همکاری در سطح بین‌المللی دارد. این مفهوم در مورد ادغام و همچنین تکامل با تمرکز بر سودمندی به همان اندازه برای محیط زیست و افراد است. تصمیمات اتخاذ شده، باید با دقت مورد توجه قرار گیرد و تأثیر آن بر اقتصاد، جامعه و محیط زیست در نظر گرفته شود. علاوه بر این، توسعه‌ی پایدار به عنوان یک استراتژی تجارت برای بسیاری از شرکت‌ها اهمیت دارد و بسیاری از شرکت‌ها، آن را به عنوان معیاری برای ارزش شرکت در نظر گرفته‌اند [51].

بانکداری پایدار تحت عنوان «ارائه محصولات و خدمات مالی در راستای پاسخگویی به نیازهای افراد، با حفاظت از محیط زیست و بطور هم‌زمان ایجاد شود» تعریف شده است [63]. صنعت بانکداری به عنوان رکن اساسی بازار پولی و مالی کشور نقش تعیین‌کننده‌ای در اقتصاد ایفا می‌کند. بانک‌ها که شالوده‌ی اصلی فعالیت آن‌ها بر اساس مشتری‌مداری می‌باشد، می‌توانند با افزایش مشتریان وفادار و تراز اول خود و ایجاد رضایت مؤثر در مشتریان به سودآوری بیشتر و کسب درصد سهم بیشتر در بازار بی‌انجامند. از طرفی جهت ماندن در بازار پرقابلیت کنونی و حفظ جایگاه مناسب در تجارت جهانی، مستلزم بهره‌وری هر چه بیشتر از منابع خود می‌باشند. جهت دستیابی به اهداف توسعه‌ی پایدار از بانک‌ها به عنوان مهم‌ترین نهاد تأمین‌کننده‌ی مالی که نقش تعیین‌کننده‌ای دارند یاد می‌شود. شناسایی و ارزیابی بانکداری پایدار در پیشبرد عملکرد صنعت بانکداری و در نهایت اهداف توسعه‌ی پایدار ضرورت دارند. در صورتی که نگرش راهبردی بانکداری بر اساس الگوی پایداری ترسیم گردد، منابع مالی لازم برای توسعه پایدار فراهم خواهد آمد. اما در صورتی که به بانکداری پایدار توجهی نشود، منابع مالی لازم برای توسعه پایدار با محدودیت مواجه خواهد بود و لذا کشور از لحاظ توسعه‌ی پایدار پیشرفتی بدست نخواهد آورد. لذا لازم است شیوه‌های بانکداری پایدار بررسی گردد تا توسط آن بتوان به بهبود عملکرد صنعت بانکداری نیز دست یافت [63]. بانکداری پایدار با عنوان‌هایی مانند مسئولیت اجتماعی شرکتی بانک‌ها (CSR¹)، بانکداری اخلاقی، [15]، [42]، بانکداری زیست‌محیطی و بانکداری سبز، [11]، [13] نیز تعریف شده است، زیرا آن‌ها نقش مهمی در تقویت توسعه پایدار دارند. بررسی ادبیات گسترده در مورد بانکداری پایدار بر روش‌های خاصی متمرکز شده است، اما نتوانسته است تصویر کاملی از حوزه بانکداری پایدار ارائه دهد. به عنوان مثال، تحقیقات گوتیرز-نیتو و سرانو-سینکا [24]، ژانگ و همکاران [65] و آراسیل و همکاران [8] ادبیات بانکداری سبز و بانکداری پایدار را مرور می‌کنند؛ اما به طور کلی، یک مرور جامع که ادبیات بانکداری پایدار را برای بهبود عملکرد صنعت بانکداری (BP²) در رسیدن به یک مدل مفهومی سازماندهی کند وجود ندارد.

¹ Corporate social responsibility

² Bank Performance

در بخش‌های بعدی مقاله، روش‌شناسی برای مرور ادبیات، مرور ادبیات در مورد بانکداری پایدار و سپس مدل مفهومی و بحث در مورد یافته‌ها و در نهایت نتیجه‌گیری و پیشنهادات ارائه شده است.

روش انتخاب مقالات

در این مقاله از رویکرد مرور ادبیات نیمه سیستماتیک استفاده شده است؛ زیرا این روش آزادی بیشتری برای مطالعه‌ی موضوعات وسیع‌تری که دارای مفاهیم متفاوتی هستند ایجاد می‌کند و بر خلاف مرور ادبیات سیستماتیک، از رشته‌های مختلف مطالعه جمع‌آوری می‌شود. این روش، مرور ادبیات را از نظر اهمیت، متنوع ساخته و داده‌ها را از مجلات رشته‌های مختلف شامل تجارت سبز، پایداری، بانکداری جمع‌آوری کرده تا شکاف دانش را درک نموده و بر این اساس، مدل مفهومی را ارائه دهد. روش‌شناسی بر اساس مطالعات آصف و همکاران [9] و اسنایدر [49] از چهار مرحله تشکیل شده است: (۱) طراحی مرور^۱ (۲) انجام بررسی^۲ (۳) تجزیه و تحلیل بررسی^۳ و (۴) نگارش نقد^۴.

مرحله‌ی ۱: طراحی مرور

بحث در مورد مشارکت بازمینی، سؤالات تحقیق، هدف از بررسی و روش خاصی که برای مرور مورد استفاده قرار گرفته است، عناصر اصلی این مرحله هستند. سهم اصلی این مقاله، توسعه‌ی یک مدل مفهومی با استفاده از نظریه‌ها، شیوه‌ها و انگیزه‌های بانکداری پایدار برای بهبود عملکرد صنعت بانکداری است. در این مطالعه، مدل، سنتز می‌شود (سال ۲۰۲۲) و سازه‌های مختلف مطابق با بررسی دقیق ادبیات، مشخص و انتخاب می‌شوند. این مقاله موضوعات اصلی مشکلات زیست‌محیطی در صنعت بانکداری را که به دلیل جهانی شدن به وجود آمده؛ و راه‌حل‌های زیست‌محیطی مربوطه برای بهبود عملکرد صنعت بانکداری را از ادبیات بانکداری پایدار استخراج می‌کند. در مرحله‌ی اول، در مورد اثرات زیست‌محیطی بانکداری سنتی بحث شده است. در مرحله‌ی دوم، مرور ادبیات در مورد شیوه‌های بالقوه بانکداری پایدار، محرک‌ها و انگیزه‌های پذیرش آنها در کشورها برای بهبود عملکرد صنعت بانکداری و برنامه‌های کاربردی بانکداری پایدار برای شکل‌گیری یک مدل نظری مناسب ارائه شده است. این بخش از مرور ادبیات به عنوان یک راه‌حل بالقوه برای مسائل زیست‌محیطی موجود در بخش اول ادبیات عمل می‌کند.

هدف این مقاله بهبود عملکرد در صنعت بانکداری است و به این سؤالات اصلی می‌پردازد: آیا شیوه‌های بانکداری پایدار به عنوان کلید بهبود عملکرد صنعت بانکداری است؟ رایج‌ترین انگیزه‌ها برای انتقال شیوه‌های سبز و پایدار در صنعت بانکداری چیست؟ بهترین شیوه‌های بانکداری پایدار که امکان بهبود عملکرد صنعت بانکداری را به بهترین نحو فراهم می‌کنند، کدامند؟ بر اساس سؤالات مطرح شده، این

¹ design the review

² conduct the review

⁴ analyze the review

⁴ write the review

مقاله به ارائه چارچوب مفهومی برای شیوه‌های بانکداری پایدار برای بهبود عملکرد صنعت بانکداری پرداخته است.

بنابراین این مطالعه، یک مرور ادبیات دانش است که از رویکرد نیمه سیستماتیک برای بهبود عملکرد صنعت بانکداری با موضوعات ادبیات بانکداری پایدار استفاده می‌کند. از این رو، این رویکرد، به شناسایی اجزای یک مدل مفهومی کمک می‌کند که مسیری را برای تحقیقات آتی ایجاد می‌کند [57].

مرحله ۲: انجام بررسی

این مرحله، معیارهای جستجوی اولیه برای مرور ادبیات، گنجاندن فیلترها در نتایج جستجو و برنامه‌ی عملی برای انتخاب مقالات نهایی (شامل موارد اضافی و معیارهای خروج) را بر اساس هدف بررسی، مستندسازی و ارزیابی کیفیت جستجو و انتخاب روند مورد بررسی قرار می‌دهد.

مرور ادبیات در این مقاله از طریق مجلات رشته‌های مختلف به دلیل علائق تحقیقاتی نویسندگان و ادغام عملیات بانکداری پایدار و بهبود عملکرد بانک انجام شد. پایگاه‌های اطلاعاتی متعددی شامل ساینس دایرکت، پروکوئست و گوگل اسکولار برای دریافت بهترین مقالات مورد نیاز، مورد بررسی قرار گرفتند. با توجه به تنوع موضوعات مروری و تعداد محدود کلمات برای این مقاله، بیشتر بر پایگاه ساینس دایرکت و گوگل اسکولار تمرکز شد؛ زیرا حاوی مطالعات کافی از رشته‌های مرتبط هستند و ویژگی‌های جستجوی پیشرفته‌ای را برای یافتن مناسب‌ترین مقالات برای این مطالعه ارائه می‌کنند.

تصمیم‌گیری در مورد معیارهای ورود و خروج اهمیت زیادی دارد؛ زیرا کیفیت و چشم‌انداز مرور ادبیات را تعیین می‌کند [60] و این معیارهای انتخاب باید با شفافیت همراه بوده و با انگیزه‌های منطقی و معتبر ذکر گردد [49]. بنابراین برای موضوعاتی که برای نگارش این مقاله بررسی شده است، از عملگرها (و، یا^۲) و دیگر گزینه‌های فیلتر که در جدول (۱) ذکر شده است، استفاده می‌کنیم.

جدول ۱. نتایج جستجوی اولیه از پایگاه داده‌های مختلف

مجموع	گوگل اسکالر	ساینس دایرکت	جستجو
۱۴۰۴۴	۷۵۲۱	۶۵۲۳	پایدار یا سبز
۴۷۵۶	۲۶۵۳	۲۱۰۳	پایدار و سبز
۱۰۰۴	۴۸۴	۵۲۰	بانکداری (پایدار یا سبز)
۸۳۳	۴۱۲	۴۲۱	بانکداری (پایدار و سبز)
۷۶	۴۰	۳۶	بانکداری (پایدار یا سبز) و عملکرد

پس از جستجوی اولیه، مقالات را بر اساس معیارهای ورود و خروج مخصوص اهداف این مطالعه تجزیه و تحلیل می‌کنیم. این کار در سه مرحله انجام می‌شود: (۱) تعداد مقالات بر اساس کیفیت مجلات محدود شد و فقط مجلات دسته A و B از فهرست ABDC و مجلات Q1 و Q2 از رتبه‌بندی مجلات علمی

¹ And

² Or

(SJR) انتخاب شدند. (۲) چکیده و نتایج مقالات مجله منتخب بر اساس معیارهای ورود و خروج خاص مورد مطالعه در جدول (۲) تجزیه و تحلیل گردید. (۳) مقالات فهرست‌بندی شده به طور کامل مطالعه شدند و مقالات بیشتری بر اساس بی‌ربط بودن به اهداف این مطالعه حذف شدند. پس از انتخاب ۷۶ مقاله در مورد بانکداری پایدار و عملکرد، مقالات بر اساس معیارهای ورود و خروج ارائه شده در جدول (۲)، باقی ماندند. لذا در نهایت، ۲۵ مقاله برای نگارش این مطالعه انتخاب شدند.

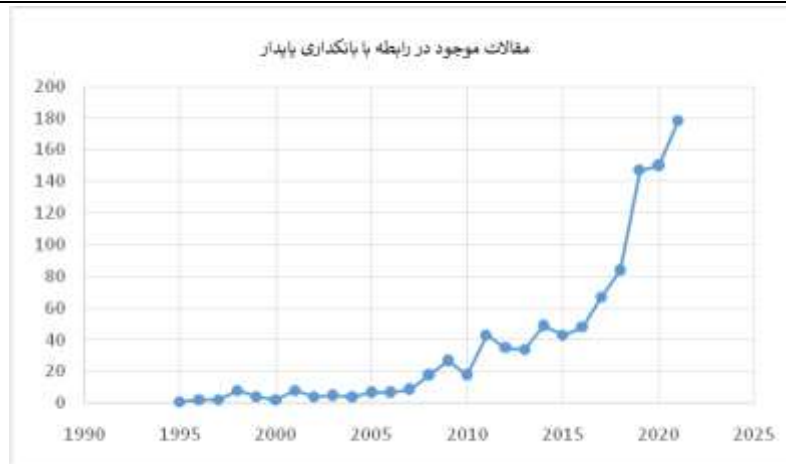
جدول ۲. معیارهای ورود و خروج برای انتخاب مقالات نهایی

معیارهای ورود	معیارهای خروج
تمرکز بر بانکداری	زبان‌های غیر از انگلیسی
تمرکز بر عملکرد بانکداری	ورک پیپر، مقالات کنفرانسی
تمرکز بر پایداری	تمرکز بر صنایع تولیدی
	تمرکز بر خدمات غیر از بانکداری

مرحله ۳: تجزیه و تحلیل بررسی

این مرحله به انتخاب نهایی مقالات، نوع اطلاعاتی که باید از مقالات منتخب استخراج شود، نحوه استفاده از این اطلاعات برای انجام تجزیه و تحلیل و اطمینان از کیفیت فرآیند می‌پردازد. در این مرحله، ما اطلاعات مفیدی را از مقالات انتخاب شده استخراج کردیم، مقالات به طور کامل مطالعه شد و یافته‌ها و مشارکت نویسندگان ذکر شد. شکل (۱) تعداد مقالات در مورد بانکداری پایدار را در دوره‌ی زمانی ۱۹۹۵ تا ۲۰۲۱ نشان می‌دهد. از آنجا که ۹۰ درصد از مقالات نمونه بین سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۹ منتشر شده‌اند، لذا تمرکز ما نیز بر این دوره‌ی زمانی است.

پس از انتخاب اولیه ۱۰۰۴ مقاله در مورد بانکداری پایدار یا سبز، مقالاتی که در مورد بانکداری پایدار و عملکرد صنعت بانکداری بود را باقی گذاشتیم (۷۶ مقاله). سپس مقالات منتخب به طور کامل خوانده شدند تا تأثیر بانکداری پایدار بر عملکرد صنعت بانکداری از مقالات مطالعه شده ارزیابی شود. در نهایت بر اساس معیارهای ورود و خروج، ۲۵ مقاله برای این مطالعه انتخاب شدند.

شکل ۱. تعداد مقالات چاپ شده در حیطه بانکداری پایدار (۱۹۹۵-۲۰۲۱)

مرحله ۴: نگارش نقد

نگارش یک مرور ادبیات، مستلزم تمایز مقاله‌ی شما از بررسی‌های منتشر شده‌ی موجود در آن رشته است. مقاله‌ی مروری توسعه یافته می‌تواند پایه و اساس پیشرفت دانش موجود باشد و مدل‌های مفهومی مستخرج از این مقالات می‌تواند در توسعه‌ی نظریه کمک کند. بنابراین ما در این مطالعه، با مرور ادبیات پیشین در موضوعات مربوط به بانکداری پایدار و عملکرد مطابق با جدول (۳)، روش‌شناسی، مدل‌های مفهومی و پیشنهادات تحقیقاتی آینده آن‌ها را تحلیل کردیم. بر اساس بررسی مقالات مروری، بیشتر مقالات بر مبنای مرور سیستماتیک انجام شده‌اند که در زمینه‌ی بانکداری پایدار، مقالات مروری بسیار اندک هستند. مبنای کار در این مطالعه، مقاله آصف و همکاران [9] است که از مرور ادبیات به چارچوب مفهومی و یا به عبارت دیگر به مدل مفهومی دست یافته‌اند. لذا مرور ادبیات ارائه شده در بخش بعد، دارای یک جریان منحصر به فرد و سازگار است که منجر به ضرورت مطالعه در زمینه‌ی بانکداری پایدار و عملکرد و اطمینان از تکرار مطالعه‌ی می‌شود که مربوط به این فاکتورها باشد. بخش مرور ادبیات، پایه‌ای محکم برای بخش‌های بعدی شامل مدل مفهومی و بحث ایجاد می‌کند. بنابراین در هر مقاله، نتایج، محدودیت‌ها و پیشنهادات آتی به صورت مختصر و روشن نوشته می‌شود تا سهم و اهمیت مطالعه توسط خوانندگان رشته‌های مختلف قابل درک باشد.

جدول ۳. مقالات مروری در زمینه بانکداری پایدار

محققان	تمرکز بر ادبیات
آراسیل و همکاران (۲۰۲۱)	در این مطالعه از طریق مرور ادبیات، بانکداری پایدار از جنبه‌های خدمات مالی برای رفع نیازهای مردم و حفاظت از محیط زیست و در عین حال ایجاد سود مطرح شده است.

در این مقاله بررسی خود را بر روی چهار موضوع اصلی تعیین کننده بانکداری پایدار، شیوه های وام دهی پایدار، ارزیابی بانکداری پایدار و گزارش دهی متمرکز کرده است. این تحقیق با شناسایی مضامین تعیین کننده بانکداری پایدار، شیوه های وام دهی پایدار و ارزیابی بانکداری پایدار به عنوان امیدوار کننده ترین جایگاه ها برای تحقیقات آتی در حوزه بانکداری پایدار به پایان رسید.	سینگ و جایارام، (۲۰۲۱)
در این مطالعه محققان پذیرش شیوه های مدیریت زنجیره تأمین سبز را از طریق مرور ادبیات بدست آوردند و از بررسی ادبیات، به یک چارچوب مفهومی دست پیدا نمودند.	آصف و همکاران، (۲۰۲۰)
در این مقاله محقق با مروری بر ادبیات پژوهش در زمینه بانکداری پایدار و سبز نشان داد که بانکداری سبز به دلیل در نظر گرفتن ملاحظات زیست محیطی محرک رشد اقتصادی در کشور است.	دیتمر، (۲۰۱۵)

مروری بر ادبیات

در این بخش، مرور ادبیات برای ارزیابی بانکداری پایدار و نقش آن بر عملکرد صنعت بانکداری بررسی شده است. توسط بررسی ادبیات پژوهش در این زمینه می توان مسائل مربوط به عملکرد صنعت بانکداری را ریشه یابی نموده و راهکارهایی برای حل این مسائل ارائه نمود. بنابراین صنعت بانکداری به دنبال شیوه های پایداری برای بهبود عملکرد این صنعت است.

تأثیرات بانکداری پایدار بر عملکرد صنعت بانکداری

نواگوو [36] در مورد فعالیت های پایدار بانکها و کمک آنها به اهداف توسعه پایدار (SDGs) توضیح می دهد. او استدلال می کند که سیاست های بانکها می تواند ۶ مورد از ۱۶ مورد اهداف توسعه پایدار را برآورده کند که شامل فقر، گرسنگی، سلامت و رفاه خوب، آموزش با کیفیت، برابری جنسیتی، و آب سالم و زیرساخت ها است. نواگوو [36] ادعا می کند که خدمات قابل استفاده وام های خرد و بانکداری تلفن همراه منجر به فقر کمتر شده و خدمات مالی در دسترس برای کشاورزان باعث افزایش بازده و امنیت غذایی می گردد که متعاقباً گرسنگی را کاهش می دهد. خدماتی که بانکها ارائه می کنند مانند فرصت های پس انداز و بیمه، تاب آوری خانوارها را در مواجهه با مشکلات غیرمنتظره بهداشتی که به سلامت و رفاه جهت دستیابی به اهداف توسعه پایدار کمک می کند، تقویت می کند. خدمات بانکها برای تقویت اعتبارات خرد و سواد مالی زنان به دستیابی به اهداف توسعه پایدار برای برابری جنسیتی کمک می کند. بانکها می توانند با ارائه وام های خرد و سایر محصولات نوآورانه به مقامات دولتی برای مقابله با آب سالم به آب پاک و زیرساخت های SDG کمک کنند. نگاهی دقیق به راه حل های این مطالعه نشان می دهد که خدمات و محصولاتی که یک بانک ارائه می کند، منابع اصلی بانکها برای مقابله با مسائل پایداری هستند.

نظام و همکاران [34] ۷۱۳ بانک از ۷۵ کشور را از ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۵ مطالعه کردند. یافته‌های آن‌ها نشان می‌دهد که دسترسی به منابع مالی زیست‌محیطی عملکرد مالی بانک‌ها را به طور مثبت بهبود می‌بخشد. آن‌ها استدلال می‌کنند که رشد وام و مدیریت کیفیت ناشی از تأمین مالی زیست‌محیطی باعث افزایش عملکرد مالی می‌شود. سیفنگ و گیلبرت اسکواپرز [47] برای ارائه‌ی درک بهتری از گذار بانکداری به سمت پایداری، یک چارچوب مفهومی ایجاد کردند. بر اساس این چارچوب، ابتدا باید نقاط تلاقی بین رژیم‌های بانکی و گذار رویه‌های بانکی شناسایی و سپس محدودیت‌ها و موانع بانکداری پایدار شناسایی شوند تا گذار به سمت پایداری و بهبود عملکرد بانکداری تسهیل شود.

بانکداری پایدار و سبز

صنعت بانکداری به دلیل نقش واسطه‌ای منحصر به فرد آن برای دستیابی به توسعه‌ی پایدار، در جهت بسیج اهداف مالی به سمت اهداف پایدار بسیار ضروری است. [7]، [10]، [55]، [63]. بعنوان مثال، تأمین منابع برای پروژه‌های سبز و مدیریت و توزیع سرمایه‌گذاری مسئولانه پایدار (SRI¹) به تضمین تأمین بودجه اهداف توسعه پایدار (SDG²) کمک می‌کند. چندین شوک خارجی به شدت بر ستون‌های مدل کسب و کار صنعت بانکداری تأثیر گذاشته است، مانند بحران مالی سال ۲۰۰۸، [32]، [40]، انقلاب صنعتی چهارم [46] و همه‌گیری کووید-۱۹ [8]. این شوک‌ها تحول دیجیتال و پایدار بانک‌ها را تسریع می‌کنند [23]. بانکداری پایدار به عنوان «ارائه محصولات و خدمات مالی که برای رفع نیازهای مردم و حفاظت از محیط زیست و در عین حال کسب سود ایجاد می‌شوند» تعریف می‌گردد [63].

بانکداری پایدار با عناوین دیگری از جمله مسئولیت اجتماعی شرکتی بانک‌ها (CSR³)، بانکداری اخلاقی [15]؛ [42]، بانکداری زیست‌محیطی و بانکداری سبز [11]؛ [13]. به طور گسترده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند؛ زیرا آن‌ها نقش مهمی در توسعه پایدار دارند. ارتباط روزافزون بانکداری پایدار به عنوان یک حوزه مطالعاتی خود نیازمند بررسی گسترده ادبیات موجود است. بررسی‌های متون موجود در مورد بانکداری پایدار بر روی جایگاه‌های خاص تمرکز دارد و قادر به ارائه‌ی تصویر کاملی از حوزه بانکداری پایدار نیست. به عنوان مثال، گوتیرز-نیتو و سرانو-سینکا [24] ادبیات مالی خرد را بررسی می‌کنند. ایبار و همکاران [6] وجوه مسئولیت اجتماعی را تجزیه و تحلیل می‌کنند و ژانگ و همکاران [66] و سارما و روی [44] بانکداری سبز را بررسی می‌کنند. ساردیانو و همکاران [43] و اوبدا و همکاران [53] بانکداری پایدار را از طریق مسئولیت اجتماعی شرکتی بانک و گزارشگری پایداری، راهی برای دستیابی به توسعه پایدار می‌دانند. تنجا و علی [52] بانکداری پایدار را از دیدگاه اخلاقی مانند اعتماد (trust)، نگرش (attitude) و قصد رفتاری (behavioral intention) بررسی نمودند و مدل بانکداری پایدار را ارائه نمودند.

¹ Sustainable responsible investment

² Sustainable Development Goals

³ Corporate Social Responsibility

بانکداری پایدار - درایورها^۱

کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد (UNCTAD) برآورد می‌کند که نیازهای سرمایه‌گذاری برای اهداف توسعه پایدار سازمان ملل (UN SDGs) برای کشورهای در حال توسعه حدود ۲/۵ تریلیون دلار در سال و در سطح جهانی حدود ۵ تا ۷ تریلیون دلار در سال می‌باشد (UNCTAD, 2014). با توجه به این سرمایه‌گذاری عظیم مالی مورد نیاز برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار، نقش اساسی بانک‌ها به عنوان ارائه‌دهندگان خدمات مالی در تسهیل و پیشبرد مستقیم پیشرفت در اهداف توسعه مالی (SDGs) بسیار واضح‌تر می‌شود. با این حال، توجه به این نکته مهم است که بانک‌ها برای ایفای این نقش حیاتی در هدایت اهداف توسعه پایدار از طریق فعالیت‌ها و خدمات خود، باید تغییر اساسی از بانکداری سنتی داشته باشند و رویکرد بانکداری پایدار را بپذیرند [17]، [19]. بانکداری پایدار اصول پایداری را در تصمیمات تأمین مالی، استراتژی شرکت و فرآیندهای تعریف محصول گنجانده است [14]، [59]. در بانکداری پایدار، تصمیمات بازار سرمایه نه تنها بر اساس ریسک و بازده مانند بانکداری سنتی است، بلکه اثرات اجتماعی و زیست‌محیطی نیز مورد توجه جدی قرار می‌گیرد [20]. لذا اهداف بانکداری پایدار برای متعادل کردن حداکثر سود، با نگرانی‌های اجتماعی و زیست‌محیطی است.

اگرچه مفهوم بانکداری پایدار اخیراً محبوبیت زیادی پیدا کرده است، اما از طریق افزایش حمایت از پذیرش آن، بانک‌ها هنوز با چالش‌های متنوعی در ادغام این مفهوم دست و پنجه نرم می‌کنند. از میان تمام چالش‌هایی که بانک‌ها در رابطه با پذیرش و اجرای بانکداری پایدار با آن مواجه هستند، یکی از چالش‌های برجسته این است که دانش ضعیف در مورد بانکداری پایدار واقعاً چیست و چگونه می‌توان آن را در هر جنبه‌ای از کسب‌وکارشان ادغام کرد تا عملکرد صنعت بانکداری را تقویت کند. این شکاف دانش، تقاضا را برای مدارس کسب و کار و مؤسسات توسعه مدیریت تولید محتوا و آموزش برای پر کردن شکاف ایجاد می‌کند [36].

بانکداری پایدار - تمرینات^۲ (شیوه‌های بانکداری پایدار)

نظریه‌ی عمل اجتماعی (SPT^۳) نشان می‌دهد که چگونه اعمال روزمره زندگی زیربنای عادات، انتخاب‌ها و اعمال ما می‌شود و به شیوه‌های مشترک و معمول تبدیل می‌شود. ایوانز [۲۱] نظریه‌ی عمل اجتماعی شیوه‌ها را به عنوان تمریناتی شامل پایداری به لحاظ زیست‌محیطی و اجتماعی می‌داند [۴۶]. واحدهای تجزیه و تحلیل را عنوان تمرینات، و افراد حامل اعمال را به عنوان تمرین‌کنندگان می‌داند [۴۶]. اولاً رویه‌های اجتماعی تثبیت شده در برابر تغییر انعطاف‌پذیر هستند، اما پیوسته تکامل می‌یابند و می‌توانند به روش‌های مختلف، با توجه به سطوح مختلف شیوه‌ها، مختل شده و مجدداً پیکربندی شوند [۵۰]. دوم آن که مطالعات بر روی شیوه‌های تثبیت شده معمولاً بر توضیح دشواری جایگزینی آن‌ها با

¹ Drivers

² Practices

³ Social Practice theory

روش‌های اولیه پایدارتر و نوظهور، بر حوزه‌هایی مانند شستشوی لباس‌ها، گرم کردن خانه، آشپزی و مسافرت متمرکز است [۴۵]. سوم، اعمال نوظهوری وجود دارد که به چگونگی تغییر سیستم‌های شیوه‌های مرتبط می‌پردازد [۵۰]. اما، تحقیقات نسبتاً کمی در مورد اینکه چگونه مداخلات عملی مانند بانکداری ممکن است به انتقال پایدار کمک کند وجود دارد [۱۶]، [۲۶]، [۴۱]، [۲۷].

امروزه بقای بانک‌ها به سطحی بستگی دارد که بانک‌ها شیوه‌های پایداری را در برنامه‌ریزی استراتژیک خود ادغام می‌کنند [۶۴]. شیوه‌های بانکداری پایدار شامل پایداری اجتماعی (مسئولیت اجتماعی شرکتی، رفاه اجتماعی، سرمایه اجتماعی، دسترسی به منابع اجتماعی، سلامت جامعه، کیفیت زندگی، آموزش) [۲۵]؛ پایداری زیست‌محیطی (جلوگیری از آسیب رساندن به محیط زیست و بهره‌برداری بیش از حد منابع) [۲۸]، ملاحظات اخلاقی (اعتماد، نگرش، قصد رفتاری)، [۲۹] می‌باشد.

در اینجا توجه ما به پتانسیل روش‌های پایدار نوآورانه برای جذب متخصصان و مختل کردن و جایگزینی رویه‌های بانکی ناپایدار است. نظریه عمل اجتماعی به ویژه با مطالعه انتقال در سیستم‌های بانکی مرتبط است؛ زیرا آن‌ها ویژگی زندگی روزمره مردم هستند و با بسیاری از شیوه‌های دیگر در هم تنیده شده و به یک سیستم قابل تشخیص از شیوه‌ها تبدیل می‌شوند [۵۰]، [۳۹]. لذا تمرینات نظریه‌ی عمل اجتماعی در شیوه‌های بانکداری روزمره برای بکارگیری بانکداری پایدار انجام شده است [۴۷].

بانکداری پایدار-تکامل^۱

نگاهی اجمالی به ادبیات، پروژه‌های تحقیقاتی را نشان می‌دهد که بانک‌های پایدار را به‌عنوان بانک‌هایی در نظر می‌گیرند که در هسته‌ی کسب‌وکار و مأموریت خود مسئول محیط‌زیست و جامعه قرار گرفته‌اند [۶]، [۳۳]. تکامل بانکداری پایدار زمانی آغاز شد که بانک‌ها خود را در قبال جامعه پاسخگو دانستند و مفاهیمی مانند بانکداری اخلاقی و مسئولیت اجتماعی شرکتی (CSR) ظهور کردند. در ادبیات، در واقع، سه رویکرد کلی برای حرکت بانک‌ها به سمت پایداری وجود دارد. در رویکرد اول، مسئولیت اجتماعی شرکت به‌عنوان مسیری برای بانکداری پایدار در نظر گرفته می‌شود. مقالات زیادی در ادبیات وجود دارد که بانک‌ها را به سرمایه‌گذاری در مسئولیت اجتماعی شرکتی تشویق می‌کنند، مانند بلاسری و همکاران [۱۲] که ادعا می‌کنند مسئولیت اجتماعی شرکتی تأثیر مثبتی بر کارایی بانک دارد. در این راستا نتایج تحقیق نظام و همکاران [34]، زمیر و مقبول [۳۱]، وو و همکاران [۶۱] و کورنت و همکاران [18] توضیح می‌دهند که رابطه‌ی مثبتی بین فعالیت‌های مسئولیت اجتماعی شرکتی و عملکرد مالی بانک‌ها وجود دارد. با این وجود، اوپومی و همکاران [37] استدلال می‌کنند که سرمایه‌گذاری در مسئولیت اجتماعی شرکتی منابع مالی بانک‌ها را کاهش می‌دهد، بنابراین، توصیه می‌شود که بانک‌ها تعهد خود را به فعالیت‌های مسئولیت اجتماعی شرکتی افشا کنند تا شهرت بانک‌ها را افزایش دهند، و در نهایت عملکرد مالی بانک‌ها را بهبود بخشند.

¹ evolution

در رویکرد دوم، بانک‌ها تشویق می‌شوند تا فعالیت‌هایی را انجام دهند که مستقیماً اثرات مضر بر محیط‌زیست را کاهش دهد، انتشار کربن را کاهش دهد و از آب و هوا محافظت کند. به عنوان مثال کاهش مصرف انرژی و آب و مدیریت ضایعات برای صنعت خدمات به ویژه بانک‌ها پیشنهاد شده است تا بتوانند علاوه بر انجام مسئولیت زیست‌محیطی خود، هزینه‌های خود را کاهش دهند و تصویر خوبی از برند خود ارائه دهند [59]. سومین رویکرد و گرایش در ادبیات دستیابی به اهداف پایداری برای بانک‌ها، ارائه محصولات است که به توسعه پایدار کمک می‌کند. چنین تحقیقاتی توصیه می‌کند که بانک‌ها پیشنهادهای ارزشی داشته باشند که منجر به کاهش اثرات آب و هوا، پذیرش تغییرات اقلیمی، کاهش اثرات زیست‌محیطی، رفع گرسنگی و فقر، افزایش سواد، مبارزه با تبعیض جنسیتی و غیره شود [35].

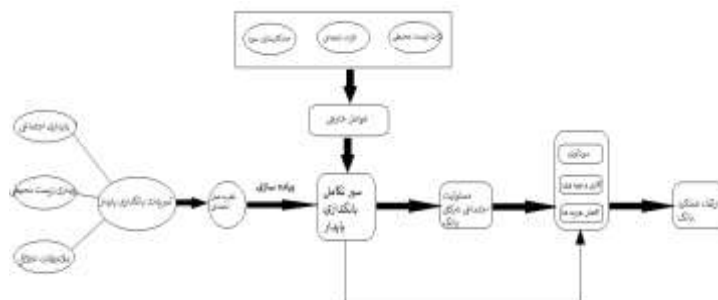
مدل مفهومی و بحث

بر اساس توضیحات ارائه شده در بخش‌های قبل، مدل مفهومی این مطالعه برای تأثیر شیوه‌های بانکداری پایدار بر عملکرد صنعت بانکداری به صورت شکل (۲) رسم می‌شود. بر اساس مدل مفهومی ارائه شده، شیوه‌های بانکداری پایدار در راستای انجام فعالیت‌های نظریه‌ی عمل اجتماعی، منجر به تکامل بانکداری پایدار شده است. شیوه‌های بانکداری پایدار شامل پایداری اجتماعی؛ پایداری زیست‌محیطی و ملاحظات اخلاقی می‌باشند. در تکامل بانکداری پایدار، عوامل خارجی دیگر از قبیل حداکثرسازی سود، اثرات اجتماعی و اثرات زیست‌محیطی وجود دارند که در قبل به آن‌ها پرداخته شد. در نتیجه تکامل بانکداری پایدار منجر به ایجاد مسئولیت اجتماعی شرکتی در بانک می‌شود. هنگامی که مسئولیت اجتماعی در بانک‌ها وجود داشته باشد، مدیران و کارکنان تمایل به انجام فعالیت‌های پایدار و خدمات پایدار و سبز در بانک پیدا می‌کنند؛ لذا این اقدامات پایداری، در راستای اعتماد مشتریان و افزایش سپرده‌گذاری آنان، افزایش سودآوری، افزایش کارایی و کاهش هزینه‌های بانک را به دنبال خواهد داشت. بنابراین انجام این اقدامات در نهایت منجر به بهبود عملکرد بانک می‌گردد.

بانکداری پایدار محصولات و خدمات مالی را ارائه می‌دهد که برای کم‌درآمدترین افراد در بازار مالی نیز کاربرد دارد. بانکداری پایدار همچنین اعتماد لازم را برای توسعه بازارهای مالی و بهبود عملکرد صنعت بانکداری ایجاد می‌کند [41]. این امر، شمول مالی را بهبود می‌بخشد که در نهایت منجر به توسعه مالی و بهبود عملکرد صنعت بانکداری به ویژه در کشورهای در حال توسعه می‌شود. با این وجود، با توجه به نامشخص بودن تجارت بانکی [30]، اعتماد به بخش بانکداری ناشی از عوامل فرهنگی برای تضمین نقش مثبت بانکداری پایدار در بهبود عملکرد در غیاب نهادهای رسمی قوی، ضروری است. اعتماد به بانکداری پایدار در صورتی امکان‌پذیر است که بر مبنای برآورده کردن نیازهای مردم و تضمین پایداری متکی باشد [63]. این شرایط باعث می‌شود که ذینفعان به ویژه مشتریان، به واقعی بودن اقدامات پایداری بانک‌ها اعتماد کنند و سپرده‌گذاری‌های خود را در بانک انجام دهند که در نهایت افزایش سودآوری، کارایی و کاهش هزینه‌ها و در نتیجه بهبود عملکرد بانک را به دنبال دارد [53].

بر اساس مدل مفهومی ارائه شده می‌توان گفت که بانکداری پایدار باید در راستای افزایش مسئولیت‌پذیری اجتماعی عمل کند تا بتواند منجر به بهبود عملکرد صنعت بانکداری شود. لذا لازم است شیوه‌های بانکداری

پایدار به نحوی پیاده‌سازی شود که اثرات زیست‌محیطی، اثرات اجتماعی را مطابق با بانکداری سبز، و حداکثرسازی سود را مطابق با بانکداری سنتی بطور یکجا در نظر بگیرد. در صورتی که این اقدامات همراه با مسئولیت‌پذیری اجتماعی باشد، سودآوری و کارایی نیز افزایش یافته و از هزینه‌ها کاسته خواهد شد؛ و بهبود عملکرد صنعت بانکداری نیز در گرو این سه عامل است.

شکل ۲. مدل مفهومی ارائه شده در مطالعه حاضر

نتیجه‌گیری

صنعت بانکداری در حال حاضر به دلیل نقش واسطه‌ای منحصر به فرد برای دستیابی به توسعه پایدار در جهت دستیابی به اهداف پایدار، دارای اهمیت زیادی است. این مقاله، با مروری بر مطالعات پیشین در زمینه بانکداری پایدار، با هدف شیوه‌های بانکداری پایدار برای بهبود عملکرد صنعت بانکداری انجام شد. لذا در این مطالعه، پس از مرور ادبیات، به یک چارچوب مفهومی در زمینه بانکداری پایدار و بهبود عملکرد صنعت بانکداری دست یافتیم.

نتایج بدست آمده از بررسی ادبیات پژوهش نشان می‌دهد که مطالعات و پیشینه در زمینه بانکداری پایدار بسیار کم صورت گرفته؛ و این مبحث، یکی از مباحث جدید در زمینه پایداری است. بنابراین تعداد مقالاتی که برای بررسی در دست داشتیم محدود بود. با بررسی ادبیات نشان دادیم که برای دستیابی به بهبود عملکرد صنعت بانکداری از راه پایداری، چه اقداماتی باید انجام گردد. اولین اقدامی که برای این امر باید انجام شود، تمرینات بانکداری پایدار است. شیوه‌های بانکداری پایدار در این مطالعه توسط نظریه‌ی عمل اجتماعی معرفی شد. همانطور که گفته شد، نظریه‌ی عمل اجتماعی نشان می‌دهد که چگونه اعمال روزمره‌ی زندگی زیربنای عادات، انتخاب‌ها و اعمال ما می‌شود و به شیوه‌های مشترک و معمول تبدیل می‌شود.

شیوه‌های بانکداری پایدار در این مطالعه توسط پایداری اجتماعی، پایداری زیست‌محیطی و ملاحظات اخلاقی تعریف گردید. پایداری اجتماعی به معنای شیوه‌هایی است که بانک برای ایجاد پایداری در اجتماع با عنایت به مسئولیت اجتماعی شرکتی خود انجام می‌دهد. لذا بانک باید رفاه جامعه، کیفیت زندگی و سلامت جامعه را برای انجام خدمات خود در نظر بگیرد. پایداری زیست‌محیطی شیوه‌هایی است که بانک برای حفظ محیط زیست باید انجام دهد. لذا بانک برای انجام خدمات خود، باید محیط زیست را نیز برای

نسل آتی حفظ نماید. به عنوان مثال، استفاده از بانکداری الکترونیک، شیوه‌ای مفید برای پایداری زیست‌محیطی و کاهش زباله در محیط زیست است. ملاحظات اخلاقی مانند ایجاد اعتماد و تغییر نگرش به سوی بانکداری پایدار، شیوه‌ای است که بانک می‌تواند برای پیاده‌سازی پایداری در راستای بهبود عملکرد خود انجام دهد. در صورتی که بانک در انجام خدمات، مسائل اخلاقی را مدنظر قرار دهد، اعتماد مشتریان و جامعه به بانک بیشتر شده و بنابراین سپرده‌گذاری آن‌ها در بانک افزایش می‌یابد. این افزایش سپرده‌گذاری سودآوری بیشتری را برای بانک به ارمغان خواهد آورد و منجر به بهبود عملکرد بانک خواهد شد.

بر اساس نتایج بدست آمده، باید در ابتدا، مسائل مربوط به پایداری محیط زیست و اجتماع به عنوان یک عادت و انتخاب روزمره و معمول زندگی تبدیل شود. پس از آن که این عادات در افراد مختلف و با فرهنگ‌های متفاوت در جامعه شکل گرفت، لازم است بانکداری پایدار با توجه به عواملی از بانکداری سنتی (حداکثرسازی سود) و بانکداری پایدار (اثرات زیست‌محیطی و اثرات اجتماعی) تکامل یابد. لذا این دو نوع از بانکداری (سنتی و پایدار) باید با یکدیگر ترکیب شوند و سپس در صنعت بانکداری پیاده‌سازی گردند.

پس از پیاده‌سازی ترکیب بانکداری سنتی و پایدار، باید نوعی از مسئولیت اجتماعی شرکتی در میان مدیران، کارکنان، کارشناسان و مشتریان برقرار شود. بدین صورت که مدیران، کارکنان و کارشناسان بانک، تمایل به پیاده‌سازی خدمات سبز و پایدار نمایند و مشتریان نیز خدمات پایدار را از بانک مطالبه نمایند. همچنین تمامی اعضای بانک و مشتریان نسبت به جامعه و محیط زیست و نسل آتی، احساس مسئولیت داشته باشند. با توجه به رعایت این شرایط می‌توان گفت که مسئولیت اجتماعی شرکتی در صنعت بانکداری برقرار شده است. پس از آن، به کمک افزایش مسئولیت اجتماعی شرکتی و تکامل بانکداری پایدار، بانک به سودآوری و کارایی بیشتر دست می‌یابد و هزینه‌های بانک نیز کاهش خواهد یافت. هنگامی که بانک به این موفقیت‌ها دست یابد، می‌توان گفت که بهبود عملکرد در صنعت بانکداری رخ داده است. بنابراین برای بهبود عملکرد در صنعت بانکداری رویه‌های گفته شده در مدل مفهومی ارائه شده لازم و ضروری است. این مدل مفهومی، می‌تواند به عنوان چارچوبی برای بررسی‌های پژوهشگران در تحقیقات آتی قرار گیرد.

بر اساس نتایج بدست آمده از این مطالعه، پیشنهاد می‌شود برای بهبود عملکرد صنعت بانکداری، هیچ یک از دو نوع بانکداری (سنتی و پایدار) نادیده گرفته نشوند؛ زیرا بانکداری سنتی، با هدف حداکثرسازی سود؛ و بانکداری پایدار با هدف اثرات اجتماعی و زیست‌محیطی فعالیت می‌کند. در صورتی که هر دو بانکداری سنتی و پایدار ضروری دانسته شود، می‌توان هم در راستای بهبود عملکرد صنعت بانکداری و هم در راستای حفظ محیط زیست و اجتماع نیز اقدام نمود. همچنین با توجه به توضیحات ارائه شده، بانکداری الکترونیک شیوه‌ای مطلوب برای پیاده‌سازی بانکداری پایدار در راستای بهبود عملکرد صنعت بانکداری است. به کمک بانکداری الکترونیک، خدمات بانکی توسط اینترنت انجام می‌شود و دیگر نیازی به کاغذها و فیش‌ها و ایجاد زباله نیست. بنابراین بانکداری الکترونیک می‌تواند کمک بسیاری برای

پیاپی سازی بانکداری پایدار و ایجاد اعتماد در اجتماع نماید. این اقدامات در مجموع، به دلیل افزایش سپرده گذاری مردم، کاهش هزینه های نقل و انتقالات و سپرده گذاری و غیره منجر به افزایش سودآوری بانک و بهبود عملکرد آن خواهد شد.

فهرست منابع

۱. عابدی، سمانه. (۱۳۹۸). "تحلیلی بر جایگاه استراتژی بانکداری سبز در توسعه پایدار اقتصادی". **فصلنامه علمی محیط زیست**، شماره ۴۶.
۲. گودینی، مریم. (۱۳۹۸). "مفهوم پایداری در مدیریت تولید". اولین کنفرانس بین المللی چالش ها و راهکارهای نوین در مهندسی صنایع و مدیریت و حسابداری.
۳. نوبهار، عماد؛ دهقان نیری، محمود؛ رجبزاده قطری، علی. (۱۳۹۸). "توسعه مدل وارزیابی عملکرد پایداری بانک های ایران". **پژوهش های مدیریت در ایران**، شماره ۲۳.
۴. کاشانی پور، محمد؛ کاظم پور، مرتضی؛ اسماعیل بیگی، فروغ. (۱۳۹۷). "مسئولیت پذیری اجتماعی در صنعت بانکداری کشور های مختلف جهان". **فصلنامه مطالعات حسابداری و حسابرسی**، انجمن حسابداری ایران، شماره ۲۷.
۵. رضایی، عیسی. (۱۳۹۷). "طراحی و تبیین مدل بهینه ارزش گذاری سهام بانک های فعال در صنعت بانکداری ایران". **تحقیقات حسابداری و حسابرسی**، انجمن حسابداری ایران، شماره ۳۷.
6. Abor, J.Y.; Gyeke-Dako, A.; Fiador, V.O.; Agbloyor, E.K.; Amidu, M. Mensah, L. (2019). "Sustainable banking. In Money and Banking in Africa"; Springer: Cham, Switzerland, 311–331.
7. Alexander, K. (2014). "Stability and Sustainability in Banking Reform: are Environmental Risks Missing in Basel III CISI & UNEPFI, Cambridge & Geneva".
8. Aracil, E., Najera-Sanchez, J.J. & Forcadell, F.J. (2021). "Sustainable banking: A literature review and integrative framework", **Finance Research Letters**, 42.
9. Asif, M.S., Lau, H., Nakandala, D., Fan, Y. & Hurriyet, H. (2021). "Adoption of green supply chain management practices through collaboration approach in developing countries e From literature review to conceptual framework", **Journal of Cleaner Production**, 276.
10. Beck, T., Demirgüç-Kunt, A., Levine, R. (2010). "Financial institutions and markets across countries and over time: the updated financial development and structure database". **World Bank Econ Rev** 24 (1), 77–9
11. Bahl, S. (2012). "Green banking-The new strategic imperative". *Asian J. Res. Bus. Econ. Manag.* 2 (2), 176–185.
12. Belasri, S.; Gomes, M.; Pijourlet, G. (2020). "Corporate social responsibility and bank e_iciency. J. Multinatl". **Financ. Manag.** 54, 100612.
13. Bouma, J.J., Jeucken, M. (2017). "In: Klinkers, L. (Ed.). Routledge".
14. Bouma, J. J., Jeucken, M., & Kilkers, L. (2001). **Sustainable banking: The greening of finance**. Sheffield, UK: Greenleaf Publishing.
15. Birindelli, G., Ferretti, P., Intonti, M., Iannuzzi, A.P. (2015). "On the drivers of corporate social responsibility in banks: evidence from an ethical rating model". **J. Manag. Govern.** 19 (2), 303–340.

16. Brand, K.-W. (2010). "Social practices and sustainable consumption. In: Gross, M., Heinrichs, H. (Eds.), *Environmental Sociology*". **Springer, Dordrecht**, pp. 217–236.
17. Citigroup. (2017). "Banking on 2030: Citi & the sustainable development goals". Retrieved from: <https://www.citigroup.com/citi/about/citizenship/download/Banking-on-2030-Citi-and-the-SDGs-Report.pdf>.
18. Cornett, M.M.; Erhemjants, O.; Tehranian, H. (2016). "Greed or good deeds: An examination of the relation between corporate social responsibility and the financial performance of US commercial banks around the financial crisis. *J. Bank. Financ.* 70, 137–159.
19. David, K., & Laurie, S. (2012). "Strong, straightforward and sustainable banking: Financial capital and impact metrics of values based banking". *Global Alliance for Banking on Values*. Retrieved from: <http://www.gabv.org/wp-content/uploads/Full-Report-GABV-v9d.pdf>.
20. Deloitte. (2017). "Sustainable banking as a driver for growth: A survey of Nigerian banks". Nigeria: Deloitte.
21. Evans, D. (2011). "Blaming the consumer-once again". **Crit. Public Health**, 21 (4), 429–440.
22. Fabregat-Aibar, L., Barber`a-Marín'e, M.G., Terce`no, A., Pi'e, L. (2019). "A bibliometric and visualization analysis of socially responsible funds". **Sustainability** 11 (9), 2526.
23. Forcadell, F.J., Aracil, E., Úbeda, F. (2020). "The impact of corporate sustainability and digitalization on international banks' performance". **Global Policy**, 11, 18–27.
24. Guti´errez-Nieto, B., Serrano-Cinca, C. (2019). "20 years of research in microfinance: an information management approach". **Int. J. Inf. Manage.** 47, 183–197.
25. Hall, et al. (2011). "The triple bottom line: What is it and how does it work". **Indiana Bus. Rev.** 86 (1), 4-8.
26. Hargreaves, T. (2011). "Practice-ingbehaviour change: applying social practice theory to pro-environmental behaviour change". **J. Consum. Cult.** 11 (1), 79–99.
27. Heiskanen, E., Laakso, S., Matschoss, K.J., Backhaus, J., Goggins, G., Vadovics, E. (2018). "Designing real-world Laboratories for the reduction of residential energy use: articulating theories of change". **Gaia**, 27 (S1), 60–67.
28. Hoffman, A.J., Bazerman, M.H. (2005). "Changing Environmental Practice: Understanding and Overcoming the Organizational and Psychological Barriers". <https://ssrn.com/abstract/4663564>.
29. Jan, A., Marimuthu, M., Mohd, M.P. & Isa, M. (2019). "The nexus of sustainability practices and financial performance: From the perspective of Islamic banking", **Journal of Cleaner Production**, 228, 703-717.
30. Levine, R. (1997). "Financial development and economic growth": views and agenda. *J. Econ. Lit.* 35, 688–726. <https://www.jstor.org/stable/2729790>.

31. Maqbool, S.; Zameer, M.N. (2018). "Corporate social responsibility and financial performance: An empirical analysis of Indian banks". **Future Bus. J.** 4, 84–93.
32. Mattila, A.S., Hanks, L., Kim, E.E.K. (2010). "The impact of company type and corporate social responsibility messaging on consumer perceptions". **J. Financ. Serv. Market.** 15 (2), 126–135.
33. Nepomuceno, T.C.C.; Daraio, C.; Costa, A.P.C.S. (2020). "Combining multi-criteria and directional distances to decompose non-compensatory measures of sustainable banking efficiency". **Appl. Econ. Lett.** 2020, 27, 329–334.
34. Nizam, E.; Ng, A.; Dewandaru, G.; Nagayev, R.; Nkoba, M.A. (2019). "The impact of social and environmental sustainability on financial performance: A global analysis of the banking sector". **J. Multinat. Financ. Manag.** 49, 35–53.
35. Nosratabadi, S., Pinter, G., Mosavi, A. & Semperger, S. (2020). "Sustainable banking; Evaluation of the European business models", **Sustainability**, 12.
36. Nwagwu, I. (2020). "Driving sustainable banking in Nigeria through responsible management education: The case of Lagos Business School", **The International Journal of Management Education**, 18.
37. Oyewumi, O.R.; Ogunmeru, O.A.; Oboh, C.S. (2018). "Investment in corporate social responsibility, disclosure practices, and financial performance of banks in Nigeria". **Future Bus. J.**, 4, 195–205.
38. Portney, K.E. (2015). *Sustainability*. Cambridge, Massachusetts: London, England. pp. 4-5. ISBN: 9780262528504.
39. Røpke, I. (2017). "Finance: An emerging issue in sustainable consumption research". In: Cohen, M., Brown, H., Vergragt, P. (Eds.), *Social Change and the Coming of Post- Consumer Society: Theoretical Advances and Policy Implications*. Taylor and Francis, London, 145–169.
40. Ruiz, B., Esteban, A., Gutierrez, S. (2014). "Determinants of reputation of leading Spanish financial institutions among their customers in a context of economic crisis". **BRQ Bus. Res. Q.** 17 (4), 259–278.
41. Sahakian, M., Wilhite, H. (2014). "Making practice theory practicable". **J. Consum. Cult.** 14 (1), 25–44.
42. San-José, L., Retolaza, J.L., Gutierrez-Goiria, J., (2011). "Are ethical banks different? A comparative analysis using the radical affinity index". **J. Bus. Ethics** 100 (1), 151–173.
43. Sardianou, E., Staupoulou, A., Evangelinos, K. & Nikalaou, I. (2021). "A materiality analysis framework to assess sustainable development goals of banking sector through sustainability reports, Sustainable Production and Consumption", 27, 1775-1793.
44. Sarma, P., Roy, A. (2020). "A Scientometric analysis of literature on Green Banking (1995-March 2019)". **J. Sustain. Finance Invest.**, 1–20. doi:10.1080/20430795.2020.1711500.
45. Schatzki, T. (2011). "Where the Action is (On Large Social Phenomena Such as Sociotechnical Regimes)". Sustainable Practices Research Group Retrieved 31 May, 2016, from: <http://www.sprg.ac.uk/publications-amp-presentations/discussionpapers/schatzki-practice-theory-macro-phenomena-sociotechnical-regimes>.

46. Schwab, K. (2017). "The fourth industrial revolution". **Crown Business**, New York.
47. Seyfang, G. & Gilbert-Squires, A. (2019). "Move your money? Sustainability Transitions in Regimes and Practices in the UK Retail Banking Sector, *Ecological Economics*", 156, 224-235.
48. Singh, S. & Jayaram, R. (2021). "Sustainable banking: a systematic literature review", **International Journal of Sustainable Society**, 13(2), 116-128.
49. Snyder, H. (2019). "Literature review as a research methodology: an overview and guidelines". **J. Bus. Res.** 104, 333-339.
50. Spurling, N., McMeekin, A., Shove, E., Southerton, D., Welch, D. (2013). "Interventions in Practice: Re-Framing Policy Approaches to Consumer Behaviour. Sustainable Practices Research Group". www.sprg.ac.uk.
51. Strange, T. & Bayley, A. (2008). "Sustainable development: linking economy, society, environment. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) ISBN": 9789264047785.
52. Taneja, S. & Ali, L. (2021). "Determinants of customers' intentions towards environmentally sustainable banking: Testing the structural mode", **Journal of Retailing and Consumer Services**, 59.
53. Úbeda, F., Forcadell, F.J. & Suarez, N. (2022a). "Do formal and informal institutions shape the influence of sustainable banking on financial development?", **Finance Research Letters**.
54. Úbeda, F., Forcadell, F.J. Aracil, E. & Mendez, A. (2022b). "How sustainable banking fosters the SDG 10 in weak institutional environments", **Journal of Business Research**, 146, 277-287.
55. United Nations, (2015). "Addis Ababa Action Agenda of the Third International Conference on Financing for Development. UN".
56. United Nations Conference on Trade and Development (2014). World investment report: Investing in the SDGs- an action plan Geneva: United Nations. Retrieved from https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2014_en.pdf.
57. Ward, V., House, A., Hamer, S., Policy, (2009). "Developing a framework for transferring knowledge into action: a thematic analysis of the literature". **J. Health Serv. Res.** 14, 156-164.
58. Weber, O. (2012). "Sustainable Banking—History and Current Developments"; University of Waterloo: Waterloo, ON, Canada.
59. Weber, O. (2016). "Sustainable banking-history and current developments". *Social Science Research Network*, 1, 2–18.
60. Wong, G., Greenhalgh, T., Westhorp, G., Buckingham, J., Pawson, R., (2013). "RAMESES publication standards: meta-narrative reviews". **BMC Med.** 11, 20.
61. Wu, M.-W.; Shen, C.-H.; Chen, T.-H. (2017). "Application of multi-level matching between financial performance and corporate social responsibility in the banking industry". **Rev. Quant. Financ. Account.** 49, 29–63.
62. Xu, X., (2020). "Trust and financial inclusion: A cross-country study". *Finance Res. Lett.* 35 (101310) <https://doi.org/10.1016/j.frl.2019.101310>.

63. Yip, A.W., Bocken, N.M. (2018). "Sustainable business model archetypes for the banking industry". *J. Clean. Prod.* 174, 150–169. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2017.10.190>.
64. Zeng, S., Jiang, C., Ma, C., SU, B. (2018). "Investment efficiency of the new energy industry in China". *Energy Econ.* 70, 536e544. <https://doi.org/10.1016/j.eneco.2017.12.023>.
65. Zhang, D., Zhang, Z., Managi, S. (2019). "A bibliometric analysis on green finance: current status, development, and future directions". **Finance Res. Lett.** 29, 425–430.
66. Zhang, M., Lian, Y., Xia-Bauer, CH. (2020). Unlocking green financing for building energy retrofit: A survey in the western China *Energy Strategy Reviews*, 30, 1-9.
67. Hoque, N., Mowla, M.M., Uddin, M., Mamun, A., Uddin, M.R. (2019). "Green Banking Practices in Bangladesh: A Critical Investigation". **International Journal of Economic And Finance**, 11, 58-68.

Sustainable Banking Practices to Improve Banking Industry Performance-Literature Review to Conceptual Framework

Reza Mazrae Farahani

Ph.D. Student in Financial Industrial Management , Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran

Maryam Ooshak Saraei

Assistant professor, Department of Industrial Management , Rasht Branch , Islamic Azad University, Rasht, Iran

Gholamreza Mahfoozi¹©

Assistant professor, Department of Economics and Accounting, Faculty of Literature and Humanities, University of Guilan, Rasht, Iran

Mohammad Taleghani

Associate Professor, Department of Industrial Management, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran

(Received: August 31, 2022; Accepted: March 6, 2023)

Currently, the banking industry is of great importance due to its unique intermediary role to achieve the goals of sustainable development. The present study reviews previous studies on sustainable banking, aiming at investigating sustainable banking practices in order to improve the banking industry performance. The research method is based on a semi-systematic review. The statistical population included research articles on sustainable banking, which were obtained by the search strategy made in the period of 1995 to 2021 in scientific databases. First, 1004 articles on sustainable or green banking were identified, and finally, focusing on sustainable banking and performance, and based on the inclusion and exclusion criteria, 25 articles were selected for this study. After reviewing the literature, a conceptual framework was achieved regarding sustainable banking and improving the banking industry performance. Based on the conceptual model, it can be stated that sustainable banking should work towards increasing social responsibility so that the performance of the banking industry can be improved. In the present study, sustainable banking practices were defined by social sustainability, environmental sustainability, and ethical considerations. Therefore, in all countries, it is necessary to implement sustainable banking practices in a way that concurrently consider environmental effects and social effects in accordance with green banking and profit maximization according to traditional banking. If these actions are accompanied by social responsibility, profitability and efficiency will also increase and costs will be reduced; Finally, the improvement of the banking industry performance also depends on these three factors.

¹ gholamrezamahfoozi@yahoo.com © (Corresponding Author)

Keywords: Sustainable Banking, Banking Industry, Green Banking, Improve Performance